

Potenciál tady je. Podpořily jej desítky miliard a stovky projektů

MF Dnes - Moravskoslezský – příloha, 13. 4. 2019

Přemýšlel jsem, že bych řekl jednu větu: Bůh zaplat' za to, že jsme v Evropské unii – a mohl bych skončit. Možná se mnou někteří z vás nebudete souhlasit a nevidíte to tak optimisticky jako já, protože samozřejmě ve všem jsou nějaké problémy. Ale kdo je dneska bez problémů?

Zde je pár faktů, abych tato slova odůvodnil. Začnu tím, co je mi nejbližší. Působil jsem jako rektor, teď jako hejtman a dal jsem si vždy za cíl pomoci vybudovat v tomto kraji nový průmysl, nové technologie, které budou ze začátku koexistovat s těmi stávajícími a časem převzou vedoucí roli. V minulém období, to znamená v programovacím období 2007 až 2013, jsme získali 5,6 miliardy korun. Měl jsem to štěstí, že jsem byl rektorem a všechno jsem to podepisoval. Musím říct, že z toho zůstalo zatím asi 8,5 milionu nevyřešených, neuznatelných nákladů, které ještě budeme řešit.

Změna tváře regionu

Vybudovali jsme superpočítačové centrum, které je dnes standardní součástí systému v oblasti High Performance Computing v celé Evropě i ve světě. Vybudovali jsme energetické centrum, dnes v Ostravě máme centrum kompetence v oblasti energetiky, což z pohledu budoucnosti a dalšího rozvoje nejen tohoto kraje, ale i celé republiky považuji za velmi důležité.

A jsou tady i nové projekty, které se připravují, a to je výstavba dvou nových fakult Ostravské univerzity na Černé louce za 1,1 miliardy. 5,6 miliardy plus 1,1 miliardy jsou finanční prostředky, které byly směřovány do změny tváře tohoto regionu. Myslím, že na rozdíl od některých jiných center tady není nic, co bychom mohli hodnotit negativně. Myslím si, že to vědce rozvíjí pozitivním způsobem a to, co se zainvestovalo, se také vrací zpátky.

Za zmínku stojí rovněž oblast Dolních Vítkovic. Něco, co ukazuje, jak lze využít evropských fondů k tomu, abychom industriální tvář změnili v něco nového. Je to unikátní projekt, bylo to 1,4 miliardy z evropských fondů, které pomohly vybudovat Dolní oblast Vítkovic. Považuji to za příklad toho, jak nakládat s dědictvím, které někdy bývá komplikované. Když jsem měl možnost vidět podobnou oblast v Essenu a srovnat to s Dolní oblastí, tak musím říct, že Essen je nudný.

Když se na to podívám z pohledu regionálního rozvoje, tak jsme tu v roce 2007 až 2013 měli 250 projektů o celkovém objemu 13,1 miliardy korun. Šly do dopravy, zdravotnictví, školství, životního prostředí. Doprava 6 miliard, školství 1,8 miliardy. Budování nových prostor ve školách: máme na starost střední školství a já ty školy objíždím a myslím, že se není za co stydět. Jen je někdy smůla a je to smutné, že ty školy někdy zejí prázdnotou, nejsou v podstatě dostatečně atraktivní. S tím se musíme popasovat.

Mezi novými věcmi, které chystáme, tj. 2014 až 2020, je asi 10,4 miliardy na 147 projektů a opět jsou tu věci, které jsou pro tento region klíčové. Jedna z věcí, která nás tíží, je životní prostředí. Dali jsme dvě miliardy na kotlíkové dotace. Potom mě mrzí, když z úst

některých kontrolorů z NKÚ slyšíte, že nemají pocit, že to má až takový efekt. Ale když vyměníte 25 tisíc kotlů a každý z nich znečistí ovzduší 100 kilogramy prachu, tak myslím, že každý lehce spočítá, že to je významný pokrok. Myslím, že ti, kdo bydlí na periferii, vědí, co to je, když vám soused večer zatopí něčím, co je pro životní prostředí zcela nevhodné. Věci jsou nepochybně dobře nastartované. 1,1 miliardy opět dáváme do školství – budování nových laboratoří, virtuální reality, 3D tisky... Jsem rád, že máme ředitele, kteří se toho chytli a nějakým způsobem se věnují tomu, co hýbe novým světem. To je potřeba podpořit.

Administrativní zátěž

Jaké jsou problémy? Je to tradiční administrativní zátěž a byrokracie. Když řeknu, že z těch 5,6 miliardy jsme měli 8,5 milionu neuznatelných nákladů, které jsou zatím v řešení, skončili jsme s tímto až u Ústavního soudu, tak musím říct, jak to vzniklo, protože to je příklad za všechny. První superpočítač, který jsme koupili, byl Anselm od francouzské společnosti Bull, stál řádově asi 80 milionů korun. Jednatel společnosti Bull, protože byl Francouz, který v Česku nikdy nebyl, dodal do veřejné zakázky francouzský výpis z rejstříku trestů. Auditóři řídicího orgánu prohlásili, že to je porušení zákona, a vyměřili nám pokutu 20 milionů korun. Vedl jsem na toto téma rozhovor i s BBC, které nemohlo věřit tomu, že se něco takového může stát. Nakonec se nám to podařilo usmlouvat na 8,5 milionu, ale stejně jsme skončili až u Ústavního soudu, protože jsme nechtěli akceptovat to, že o tom řídicí orgán rozhodl, protože v demokracii nemůže rozhodnout řídicí orgán, vždycky musíte mít možnost se někde odvolat.

Ústavní soud nám dal za pravdu a nakonec se to ještě stále řeší. To jsou věci, které sužují náš život. Není to dáno ani tak Bruselem, ale tím, kdo to u nás realizuje v rámci různých řídicích orgánů, auditních orgánů apod. Někdy si ty problémy děláme, vymýšlíme sami. To je třeba změnit a nastavit nová pravidla mnohem jednoduššího charakteru. Po x letech jako rektor jsem říkal, že už nechci žádný projekt z Evropské unie, protože je to fyzicky i duševně náročné, když máte každý týden v kanceláři nějakou kontrolu. Ne vždycky to jde, ale měli bychom se pokusit být racionálnější. To je jedno z řešení, jak udělat trochu pozitivnější obraz Evropské unie, která za to vlastně ani moc nemůže.

Teď se podívám do budoucnosti. Příležitost pro nás je restart a uhlíková platforma. Chystáme řady klíčových projektů, například přechod od tradiční uhlíkové energetiky směrem k nové energetice, vodíku, novým technologiím. Věci, které musíme udělat. Součástí toho je vybudování odpovídající infrastruktury, která je klíčová, proto ožíváme projekt vědecké knihovny. Domnívám se, že vědecká knihovna není jen sklad knih, ale především komunitní centrum, kde se setkávají lidé z vysokých škol, vědci apod. V tom vidíme přidanou hodnotu. Je tady ale i řada věcí týkajících se školství, chceme technické vzdělávání povýšit na trochu větší úroveň, než má. Někdy je bohužel s despektem považováno za něco, co je těžké a nezajímavé. Myslím, že jsme kraj, který jako jediný navýšil částku, kterou dá na rozvoj toho, co bych nazval novými technologiemi a chytrou Evropou. To je to, co máme šanci uchopit, a nějak se pak prosadit v konkurenci ostatních zemí, potenciál tady je.

Kraj Hejtman Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák. Foto: Adolf Horsinka „Bylo to 1,4 miliardy „Chystáme například z fondů, které přechod od tradiční pomohly vybudovat uhelné energetiky Dolní oblast Vítkovic.“ k novým technologiím.“

Zdroj: <https://media.monitora.cz/pdf-preview/2576/61098098-efc04d568f8c7e7b789f/>